

Η Βιωσιμότητα Ξεκινά από Εσένα

Οι Πράσινες Δεξιότητες στις
Ανθρωπιστικές & Κοινωνικές
Επιστήμες

HEI GreenPath

*Shaping HEI environment for
a sustainable tomorrow*

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

**Έργο: “HEI GreenPath:
Διαμορφώνοντας το Περιβάλλον των Ανώτατων
Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων για ένα Βιώσιμο Αύριο”
Αριθμός συμφωνίας: 2024-1-PL01-KA220-HED-000244946**

HEI GreenPath
*Shaping HEI environment for
a sustainable tomorrow*

**The University College
of Enterprise
and Administration**

GENDER EQUALITY
AND INCLUSION
RESEARCH UNIT

Frederick University

Mednarodna fakulteta
za družbene in poslovne študije
International School
for Social and Business Studies
Celje · Slovenia · Europe

**ΓΕΩΠΟΝΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
AGRICULTURAL UNIVERSITY OF ATHENS**

**PEGASO
INTERNATIONAL**

Το παρόν έργο συγχρηματοδοτείται με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Αρ. Έργου: 2024-1-PL01-KA-220-HED-000244946). Στο υλικό που αναπτύχθηκε στο πλαίσιο του έργου εκφράζονται αποκλειστικά οι απόψεις των συγγραφέων και δεν αντανakλώνται απαραίτητα οι απόψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ή του Foundation for the Development of the Education System (FRSE, Εθνική Υπηρεσία). Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το FRSE δεν φέρουν ευθύνη για το περιεχόμενο του υλικού που αναπτύχθηκε στο πλαίσιο του έργου.

HEI Green Path:

Διαμορφώνοντας το Περιβάλλον των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων για ένα Βιώσιμο Αύριο

Ενισχύοντας τις πράσινες δεξιότητες φοιτητών των
Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών για ένα πιο
βιώσιμο μέλλον!

Συγγραφείς:

Assoc. Prof. Dr. Michele Corleto¹,

M.A. Antria Karaoli²,

Assoc. Prof. Dr. Petroula Mavrikiou³,

Mag. Anica Novak Trunk⁴,

M.A. Ewa Raczowska⁵,

M.A. Alessia Sciamanna⁶,

Assoc. Prof. Dr. Aleš Trunk⁷,

Dr. Vasiliki Tsagkou⁸

¹ Pegaso Online University, MED.E.A. - Pegaso International - **michele.corleto@unipegaso.it**

² Gender Equality and Inclusion Research Unit (RIGE), Frederick University, Cyprus - **res.ak@frederick.ac.cy**

³ Department of Business Administration; Gender Equality and Inclusion Research Unit (RIGE), Frederick University, Cyprus - **p.mavrikiou@frederick.ac.cy**

⁴ International School for Social and Business Studies; and Association for Education and Sustainable Development, Slovenia - **anica.novak@mfdps.si**

⁵ University College of Enterprise and Administration in Lublin, Poland - **e.raczowska@wsipa.pl**

⁶ Pegaso Online University, MED.E.A. - Pegaso International - **alessia.sciamanna@unipegaso.it**

⁷ International School for Social and Business Studies, Slovenia - **ales.trunk@mfdps.si**

⁸ Lab. of General and Agricultural Microbiology, Department of Crop Science, Agricultural University of Athens, Greece - **tsagouv@hotmail.com**

Οι στόχοι του Προγράμματος

Ο κύριος στόχος του έργου είναι η ανάπτυξη υλικού και η εύρεση λύσεων που θα συμβάλουν ουσιαστικά στην αύξηση της κοινωνικής και οικολογικής ευαισθητοποίησης και υπευθυνότητας των φοιτητών και του ακαδημαϊκού προσωπικού.

Ειδικοί στόχοι

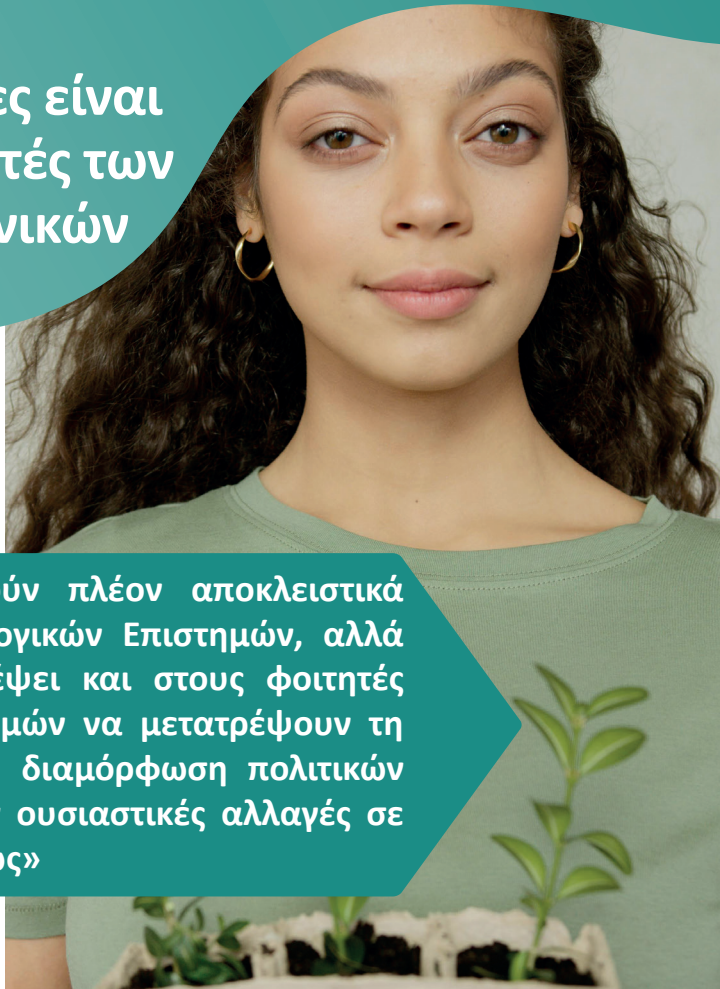
- Ενσωμάτωση των οικολογικών δεξιοτήτων και της έννοιας της βιώσιμης ανάπτυξης στα υπάρχοντα προγράμματα σπουδών σε πολλές επιστημονικές ειδικότητες.
- Εξοπλισμός των διδασκόντων με γνώσεις και εργαλεία, ώστε να μπορούν να διαμορφώνουν αποτελεσματικά οικολογικές δεξιότητες στους φοιτητές. Equipping lecturers with knowledge and tools to effectively shape ecological skills among students.
- Υποστήριξη της συνεργασίας μεταξύ πανεπιστημίων, βιομηχανικών εταιρών και περιβαλλοντικών οργανώσεων με στόχο την ενίσχυση της σημασίας των οικολογικών δεξιοτήτων.
- Ενθάρρυνση ερευνητικών πρωτοβουλιών με επίκεντρο τις οικολογικές δεξιότητες, τη βιώσιμη ανάπτυξη και τις περιβαλλοντικές καινοτομίες.
- Ευαισθητοποίηση των φοιτητών σχετικά με τα περιβαλλοντικά προβλήματα και τη σημασία των οικολογικών δεξιοτήτων.
- Εισαγωγή των οικολογικών δεξιοτήτων και των ζητημάτων βιώσιμης ανάπτυξης στις θεσμικές πολιτικές και στις δομές διοίκησης.

Τι είναι το “HEI Green Path”;

Το HEI Green Path είναι ένα ευρωπαϊκό έργο που αποσκοπεί στην ενδυνάμωση της οικολογικής συνείδησης και στην ενσωμάτωση των «πράσινων» δεξιοτήτων στα προγράμματα σπουδών της ανώτατης εκπαίδευσης σε διάφορους επιστημονικούς κλάδους.

Στοχεύει στο να εξοπλίσει τα μέλη του διδακτικού, ερευνητικού, και διοικητικού προσωπικού, καθώς και τους φοιτητές με τις γνώσεις και τα εργαλεία που απαιτούνται για ένα βιώσιμο μέλλον, να βελτιώσει τη συνεργασία μεταξύ πανεπιστημίων και αγοράς εργασίας και να προωθήσει βιώσιμες πρακτικές στο πλαίσιο της ακαδημαϊκής κοινότητας.

Γιατί οι πράσινες δεξιότητες είναι σημαντικές για τους φοιτητές των Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Σπουδών ;

«Οι πράσινες δεξιότητες δεν αφορούν πλέον αποκλειστικά τους επιστήμονες Θετικών και Τεχνολογικών Επιστημών, αλλά αποτελούν τη γέφυρα που θα επιτρέψει και στους φοιτητές Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών να μετατρέψουν τη γνώση σε πράξη, να συμβάλλουν στη διαμόρφωση πολιτικών κοινωνικής δικαιοσύνης και να φέρουν ουσιαστικές αλλαγές σε έναν κόσμο που τις χρειάζεται επείγοντως»

1.

Ανταγωνιστικότητα στον Διαρκώς Μεταβαλλόμενο Σύγχρονο Εργασιακό Χώρο

Η διεπιστημονικότητα είναι μια ικανότητα που εκτιμάται ολοένα και περισσότερο στη σημερινή αγορά εργασίας. Οι εργοδότες πλέον, ψάχνουν για αναλυτές πολιτικής, επικοινωνιολόγους και εκπαιδευτές που κατανοούν την ανθρώπινη διάσταση της βιωσιμότητας. Οι σημερινοί φοιτητές Φιλοσοφίας, Πολιτικών Επιστημών και Ανθρωπολογίας χρειάζεται να εξοικειωθούν με ζητήματα περιβαλλοντικής πολιτικής, κλιματικής δικαιοσύνης και περιβαλλοντικής ηθικής. Οι πράσινες δεξιότητες ενισχύουν την επαγγελματική πορεία τους και τους καθιστούν καταλύτες θετικών αλλαγών στην κοινωνία και την αγορά εργασίας.

2.

Αναπτύσσοντας Συστήματα Διακυβέρνησης και Πολιτικές για ένα Πράσινο Μέλλον

Οι Ανθρωπιστικές και Κοινωνικές Επιστήμες αποτελούν τη βάση για την ανάπτυξη και την εφαρμογή βιώσιμων πολιτικών. Για μια ουσιαστική πράσινη μετάβαση χρειάζονται όχι μόνο τεχνικές λύσεις, αλλά και ανοιχτός ηθικός διάλογος, πολιτισμική προσαρμογή και δημοκρατική συμμετοχή. Οι φοιτητές των επιστημών αυτών μπορούν να συμβάλουν ουσιαστικά στη διαμόρφωση κλιματικής πολιτικής για μια δίκαιη μετάβαση και έναν βιώσιμο αστικό σχεδιασμό, χάρη στις γνώσεις τους στη διακυβέρνηση, τη δημόσια διοίκηση και τις πολιτικές διαδικασίες.

Χωρίς την ικανότητα κριτικής ανάλυσης των κοινωνικών αφηγήσεων, των σχέσεων εξουσίας και των αξιών η πράσινη διακυβέρνηση δεν μπορεί να είναι επιτυχημένη. Εκεί ακριβώς έρχονται να παίξουν ενεργό ρόλο οι φοιτητές των Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών.

3.

Επικοινωνώντας τη Βιωσιμότητα: Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, Δράσεις Υποστήριξης και Συμμετοχή των Πολιτών

Οι κοινωνικοί επιστήμονες και οι ανθρωπιστές έχουν μια μοναδική δυνατότητα να διαμορφώνουν και να επικοινωνούν ιστορίες που ευαισθητοποιούν τους ανθρώπους. Η ενημέρωση για την κλιματική αλλαγή, η περιβαλλοντική δημοσιογραφία και η προώθηση βιώσιμων πρακτικών και προϊόντων δεν χρειάζονται μόνο δεδομένα, αλλά και το κατάλληλο πλαίσιο παρουσίασης. Η ικανότητα να αφηγείται κανείς τις σύνθετες παγκόσμιες προκλήσεις με τρόπο προσιτό και προσαρμοσμένο στην πολιτιστική ταυτότητα του κοινού αποτελεί δεξιότητα που καλλιεργείται μέσα από σπουδές σε επιστημονικά πεδία όπως η γλωσσολογία, η λογοτεχνία και οι σπουδές μέσων μαζικής επικοινωνίας.

4.

Κοινωνιολογία, Αστικές Σπουδές και Σχεδιασμός Ανθεκτικών Κοινωνιών

Ο αστικός σχεδιασμός, που προάγει την ισότητα και την ένταξη, είναι θεμελιώδης για τη βιώσιμη ανάπτυξη των πόλεων. Η κοινωνιολογία, η ανθρώπινη γεωγραφία και οι αστικές σπουδές συμβάλλουν στο να κατανοήσουμε πώς κατανέμονται τα περιβαλλοντικά οφέλη αλλά και τα βάρη ανάμεσα στις διαφορετικές κοινωνικές ομάδες. Για τους κοινωνικούς επιστήμονες που επιδιώκουν να διαμορφώσουν ανθεκτικές και ανθρώπινες πόλεις, έννοιες όπως η περιβαλλοντική ανισότητα, η κοινωνική αναβάθμιση και η βιώσιμη κινητικότητα αποτελούν κρίσιμα εργαλεία ανάλυσης.

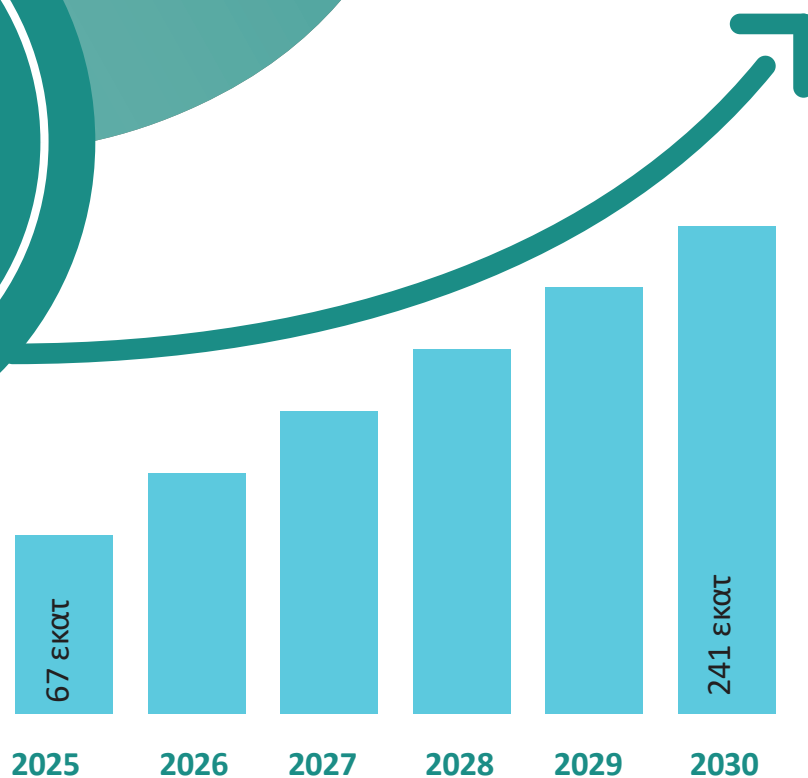
5.

Ψυχολογία και Εκπαίδευση: Προώθηση Οικολογικών Πρακτικών

Οι μακροπρόθεσμες λύσεις για τη βιωσιμότητα προϋποθέτουν αλλαγές στη συμπεριφορά, οι οποίες βασίζονται στη γνώση της ψυχολογίας. Οι φοιτητές ψυχολογίας μπορούν να διαδραματίσουν καθοριστικό ρόλο στον σχεδιασμό παρεμβάσεων που ενθαρρύνουν τη συνειδητή κατανάλωση και τη συλλογική ευθύνη, αντιμετωπίζοντας έτσι ζητήματα που κυμαίνονται από το οικολογικό άγχος έως τη φιλοπεριβαλλοντική συμπεριφορά. Παράλληλα, οι εκπαιδευτικοί με κατάρτιση στην περιβαλλοντική παιδαγωγική διαμορφώνουν την επόμενη γενιά «πράσινων» πολιτών.

Γνώριζες
ότι;

Τάσεις απασχόλησης

- Προβλέπεται ότι το 2030 θα υπάρχουν 241 εκατ. θέσεις εργασίας που θα απαιτούν πράσινες δεξιότητες, αριθμός σημαντικά αυξημένος σε σχέση με τις 67 εκατ. θέσεις το 2025⁹
- Οι αγγελίες για «πράσινες» θέσεις εργασίας αυξήθηκαν κατά 22,4% μεταξύ 2022 και 2023, υπερβαίνοντας την αύξηση 12,3% του διαθέσιμου προσωπικού με πράσινες δεξιότητες.¹⁰
- Η κατοχή πράσινων δεξιοτήτων αυξάνει τις πιθανότητες πρόσληψης κατά 29% σε σχέση με τον μέσο όρο του εργατικού δυναμικού.¹¹

⁹ Market Research Report. (2025). The Green Skills Gap 2025: Forecasts Key Workplace Demographic and Recruitment Changes Up to 2030. Retrieved from <https://www.researchandmarkets.com/reports/5955204/the-green-skills-gap-forecasts-key-workplace>

¹⁰ World Economic Forum (2024). Green jobs grow twice as fast as workers with green skills. Retrieved from <https://www.weforum.org/stories/2024/02/green-jobs-green-skills-growth/>

¹¹ The Economist Impact. (2024). Green skills: driving the transition to a more sustainable future. Retrieved from https://impact.economist.com/sustainability/green-skills-outlook/downloads/Iberdrola_GreenSkillsOutlook_report.pdf

Ζητούμενες Πράσινες Δεξιότητες για Επαγγελματίες των Κοινωνικών και Ανθρωπιστικών Σπουδών:

- ☒ **Περιβαλλοντικό Δίκαιο και Πολιτική:** Κατανόηση των κανονισμών και των κοινωνικών τους επιπτώσεων.
- ☒ **Αποτύπωμα Άνθρακα:** Μέτρηση και διαχείριση των εκπομπών άνθρακα.
- ☒ **Επικοινωνία για τη Βιωσιμότητα:** Επεξήγηση σύνθετων ζητημάτων με τρόπο κατανοητό για το κοινό.
- ☒ **Στρατηγικές Αλλαγής Συμπεριφοράς:** Αξιοποίηση γνώσεων ψυχολογίας για την προώθηση φιλικών προς το περιβάλλον πρακτικών.

Τομείς που Αναζητούν Ειδικούς Κοινωνικών και Ανθρωπιστικών Σπουδών

- ☒ **Δημόσια Πολιτική και Διακυβέρνηση:** Σχεδιασμός δίκαιων και βιώσιμων πολιτικών.
- ☒ **Εκπαίδευση:** Ενσωμάτωση της βιωσιμότητας στη διδασκαλία και τα προγράμματα σπουδών.
- ☒ **Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και Δημοσιογραφία:** Ανάλυση και σαφής παρουσίαση των περιβαλλοντικών προκλήσεων.
- ☒ **Αστικός Σχεδιασμός:** Δημιουργία περιβαλλοντικά βιώσιμων και κοινωνικά συμπεριληπτικών κοινοτήτων.

Μαρτυρίες Επαγγελματιών.

Πώς οι πράσινες δεξιότητες επηρέασαν την καριέρα τους:

**Petra Horvat, 42 ετών,
Δασκάλα από τη Σλοβενία
Σπουδές: Παιδαγωγικά (ΜΑ)**

«Οι μαθητές μου πλέον σκέφτονται περισσότερο κριτικά για τον ρόλο τους σε σχέση με το περιβάλλον, ενώ το πρόγραμμα σπουδών έχει εμπλουτιστεί με την ενσωμάτωση πράσινων δεξιοτήτων στη διδασκαλία μου. Η διάθεσή τους για ενεργή εμπλοκή και το αίσθημα κοινωνικής ευθύνης ενισχύθηκαν μέσα από δραστηριότητες περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και δράσεις στον κήπο του σχολείου. Δεν πρόκειται για απλά μαθήματα φυσικών επιστημών—αλλά για μαθήματα ζωής. Επιπλέον, αυτή η εμπειρία με έχει εξελίξει ως εκπαιδευτικό και με έχει φέρει πιο κοντά στα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο κόσμος σήμερα».

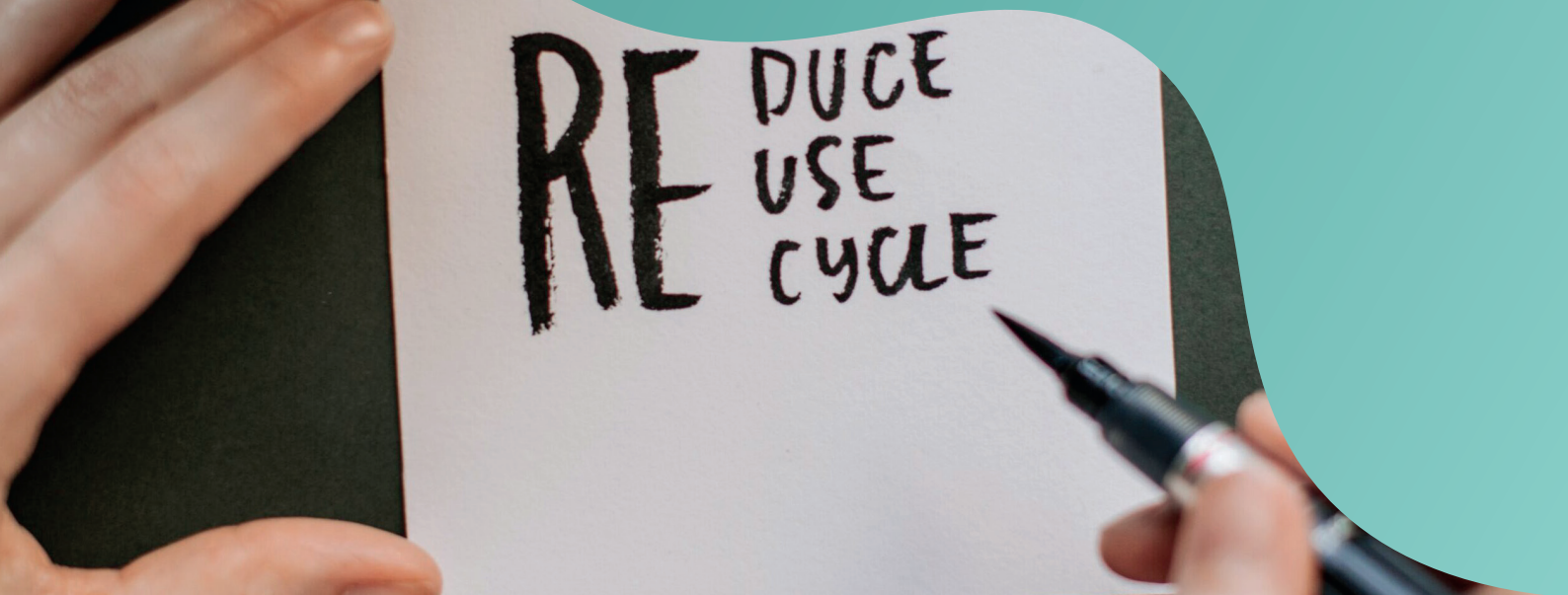
**Alen Ježovnik, 55 ετών,
Διευθυντής Εκδοτικού Οίκου από τη Σλοβενία
Σπουδές: Ανθρωπιστικές Επιστήμες (Πτυχίο),
Διοίκηση (MPhil)**

«Η ενσωμάτωση των πράσινων δεξιοτήτων στο έργο μας στον εκδοτικό οίκο άλλαξε όχι μόνο τα θέματα που καλύπτουμε, αλλά και τον τρόπο που λειτουργούμε ως επιχείρηση. Ξεκινήσαμε να δίνουμε προτεραιότητα σε εκδόσεις που ευαισθητοποιούν σχετικά με τη βιωσιμότητα, την κλιματική αλλαγή και την κοινωνική ευθύνη. Αυτή η αλλαγή προσέλκυσε μια νέα γενιά συνειδητοποιημένων αναγνωστών και συνεργατών. Εσωτερικά, εφαρμόσαμε βιώσιμες πρακτικές εκτύπωσης και στρατηγικές που δίνουν προτεραιότητα στη χρήση ψηφιακών μέσων, μειώνοντας το περιβαλλοντικό μας αποτύπωμα. Η υιοθέτηση των πράσινων δεξιοτήτων έχει μεταμορφώσει τον εκδοτικό μας οίκο σε μια πιο υπεύνητη και προσανατολισμένη στο μέλλον πλατφόρμα, εναρμονισμένη με τους παγκόσμιους στόχους βιωσιμότητας.»

Αναγκαίες Πράσινες Δεξιότητες και Βιώσιμες Πρακτικές

για Φοιτητές Ανθρωπιστικών και
Κοινωνικών Σπουδών

Αναγκαίες Πράσινες Δεξιότητες για Φοιτητές Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Σπουδών

Γιατί οι Πράσινες Δεξιότητες είναι σημαντικές;

Μπροστά στον κίνδυνο της κλιματικής αλλαγής και των περιβαλλοντικών προκλήσεων, η αγορά εργασίας αλλάζει με ταχύ ρυθμό. Όλο και περισσότεροι οργανισμοί και επιχειρήσεις – τόσο στον δημόσιο όσο και στον ιδιωτικό τομέα – αναζητούν εργαζόμενους που κατανοούν τη σημασία της βιώσιμης ανάπτυξης. Οι πράσινες δεξιότητες αποτελούν ένα σύνολο γνώσεων, ικανοτήτων και συμπεριφορών που υποστηρίζουν βιώσιμες αλλαγές και κοινωνικά υπεύθυνες δράσεις. Οι φοιτητές και οι απόφοιτοι των ανθρωπιστικών και κοινωνικών επιστημών διαθέτουν το δυναμικό ώστε να αναδειχθούν σε ηγέτες αυτής της πράσινης μετάβασης. Χάρη στις επικοινωνιακές τους δεξιότητες, την ενσυναίσθηση και την κριτική τους σκέψη, μπορούν να επηρεάσουν κοινωνικές στάσεις, να σχεδιάσουν αλλαγές και να υποστηρίξουν θεσμούς στη λήψη πιο ενημερωμένων και βιώσιμων αποφάσεων.

Στην αγορά εργασίας υπάρχει ανάγκη για αποφοίτους με πράσινες δεξιότητες.

Μεταξύ των «πράσινων» επαγγελματιών με ολοένα αυξανόμενη ζήτηση βρίσκονται και εκείνα που απαιτούν ανεπτυγμένες κοινωνικές δεξιότητες. Έτσι ενώ από τη μία πλευρά, υπάρχει ανάγκη για μηχανικούς και τεχνικούς εξοικειωμένους με τις νέες τεχνολογίες, από την άλλη έχει αυξηθεί η ζήτηση για επαγγελματίες με κοινωνικές δεξιότητες, -όπως ειδικοί μάρκετινγκ, σύμβουλοι επιχειρήσεων, στελέχη διοίκησης- που κατανοούν τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις. Αυτά τα άτομα μπορούν να παίξουν σημαντικό ρόλο στην ενημέρωση και στην ευαισθητοποίηση της κοινωνίας και των καταναλωτών για την αναγκαιότητα και τα οφέλη των απαιτούμενων αλλαγών.

Βασικές δεξιότητες: Δημιουργικότητα και Θετική Σκέψη

Ανάμεσα στις βασικές δεξιότητες του μέλλοντος ξεχωρίζουν η δημιουργικότητα και η κριτική σκέψη – ιδιαίτερα όταν συνδυάζονται με την περιβαλλοντική συνείδηση. Μαζί συνθέτουν το θεμέλιο αυτών που σήμερα ονομάζουμε πράσινες δεξιότητες.

Δημιουργικότητα

σου επιτρέπει να βλέπεις ευκαιρίες εκεί όπου οι άλλοι βλέπουν προβλήματα. Στο πλαίσιο της πράσινης οικονομίας, συμβάλλει στον σχεδιασμό καινοτόμων λύσεων που μειώνουν το αρνητικό περιβαλλοντικό αποτύπωμα. Ένας απόφοιτος Ανθρωπιστικών Επιστημών που προσεγγίζει τις περιβαλλοντικές προκλήσεις δημιουργικά μπορεί να συνεισφέρει στη διοργάνωση κοινωνικών εκστρατειών, στην υλοποίηση προγραμμάτων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και στην ενίσχυση ιδιωτικών πρωτοβουλιών.

Κριτική Σκέψη

βοηθά στην αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των χρησιμοποιούμενων μεθόδων, στον εντοπισμό πιθανών κινδύνων και στη λήψη τεκμηριωμένων αποφάσεων – είτε πρόκειται για βελτιστοποίηση των παραγωγικών διαδικασιών είτε για μείωση της παραγωγής αποβλήτων.

7 πράσινες δεξιότητες που απαιτούνται σε θέσεις εργασίας μεσαίας και υψηλής εξειδίκευσης

Αναλυτική σκέψη, η οποία είναι απαραίτητη για να ερμηνεύουμε και να κατανοούμε την ανάγκη για αλλαγή, καθώς και για να επιλέγουμε τα κατάλληλα μέσα για την υλοποίησή της.

Συντονιστικές, διοικητικές και επιχειρηματικές δεξιότητες που εφαρμόζονται με ευρεία οπτική, για να υποστηρίξουν την επίτευξη οικονομικών, κοινωνικών και οικολογικών στόχων.

Καινοτομία, ώστε να εντοπίζονται ευκαιρίες και να δημιουργούνται νέες στρατηγικές για την αντιμετώπιση προκλήσεων που σχετίζονται με την προστασία του περιβάλλοντος.

Δεξιότητες μάρκετινγκ, χρήσιμες για την προώθηση προϊόντων και υπηρεσιών φιλικών προς το περιβάλλον.

Δεξιότητες συμβουλευτικής, για την καθοδήγηση των καταναλωτών προς οικολογικές λύσεις και για την προώθηση φιλικών προς το περιβάλλον τεχνολογιών.

Δεξιότητες που αφορούν τη δικτύωση, τις ξένες γλώσσες και την πληροφορική, οι οποίες επιτρέπουν τη δυναμική και αποτελεσματική συμμετοχή σε διεθνείς αγορές και δίκτυα συνεργασίας.

Ηγετικές ικανότητες και στρατηγική σκέψη, απαραίτητες για πολιτικούς και διευθυντικά στελέχη, που θέλουν να δημιουργήσουν τα κατάλληλα κίνητρα και συνθήκες για την εφαρμογή βιώσιμων μορφών παραγωγής και μεταφορών.

Νέο μοντέλο – Ο Τεχνολογικά Καταρτισμένος Ανθρωπιστής

Σε έναν κόσμο εξελισσόμενης τεχνολογικής ανάπτυξης και αυτοματοποίησης, οι δεξιότητες που σχετίζονται με τη συνεργασία, την επικοινωνία και τη δημιουργικότητα γίνονται ολοένα και πιο πολύτιμες.

Ο παραδοσιακός ρόλος του μηχανικού, που επικεντρωνόταν σε τεχνικά ζητήματα, μετεξελίσσεται σε ένα νέο πρότυπο: τον τεχνολογικά καταρτισμένο Ανθρωπιστή.

Παρόμοια με τις πράσινες δεξιότητες - σε μια εποχή ραγδαίων τεχνολογικών αλλαγών - η σημασία των δεξιοτήτων που επιτρέπουν την άμεση και ευέλικτη προσαρμογή σε νέα καθήκοντα ή την απόκτηση νέων προσόντων αυξάνεται σημαντικά.

Οι εκπρόσωποι των νέων επαγγελματιών που σχετίζονται με τον «πράσινο τρόπο ζωής», σε τομείς όπως, η διαίτολογία, οι μεταφορές και η εκπαίδευση, θα έχουν όλο και περισσότερες ευκαιρίες στην αγορά εργασίας. Δεν χρειάζεται να είσαι ειδικός στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας για να συμβάλεις σε ένα περισσότερο πράσινο και βιώσιμο μέλλον. Ως φοιτητής ανθρωπιστικών ή κοινωνικών επιστημών, μπορείς να:

- Συμβουλευείς εταιρείες και οργανισμούς σε θέματα κοινωνικής ευθύνης,
- Προωθείς φιλοπεριβαλλοντικές στάσεις και συμπεριφορές μέσω των ΜΜΕ και της δημόσιας επικοινωνίας,
- Υποστηρίζεις τη βιώσιμη ανάπτυξη στο δημόσιο τομέα, σε μη κυβερνητικές οργανώσεις (ΜΚΟ) ή σε επιχειρήσεις.

Οι εργοδότες προτιμούν υποψηφίους με ικανότητες επίλυσης συγκρούσεων, αποτελεσματικής γραπτής και προφορικής επικοινωνίας και συνεργασίας σε μικρές ομάδες ή διεθνή περιβάλλοντα.

Όλα αυτά δημιουργούν νέες επαγγελματικές ευκαιρίες για τους φοιτητές των κοινωνικών και ανθρωπιστικών επιστημών – ιδιαίτερα για όσους είναι ανοιχτοί στην τεχνολογία, τη δημιουργικότητα και την καινοτομία!

«Πράσινες» Δράσεις για Φοιτητές Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Σπουδών

Η Βιωσιμότητα ξεκινά με τη δράση!

Ως φοιτητής των ανθρωπιστικών και κοινωνικών επιστημών, ήδη ασχολείσαι με την κατανόηση των ανθρώπων, των πολιτισμών και των κοινωνιών. Γιατί να μην κάνεις το επόμενο βήμα, εντάσσοντας οικολογικές πρακτικές στην ακαδημαϊκή και καθημερινή σου ζωή;

**Ξεκίνα από εκεί που βρίσκεσαι
Χρησιμοποίησε ό,τι έχεις.
Κάνε ό,τι μπορείς.**

Δράσεις εντός του Πανεπιστημίου:

• Εργασίες και Σημειώσεις

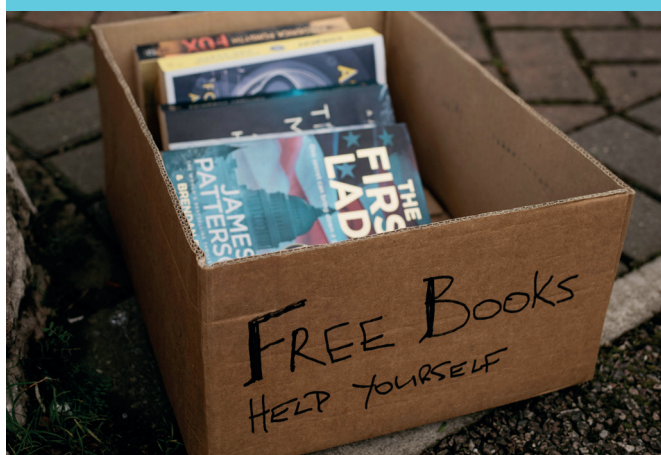
Χωρίς χαρτί! Κάνε τα πάντα ψηφιακά! Χρησιμοποίησε εφαρμογές όπως Notion, Google Docs ή OneNote για να μειώσεις τη χρήση χαρτιού σε εργασίες, μελέτες και σημειώσεις.

• Έρευνα και συζητήσεις με θέμα τη βιωσιμότητα

Επίλεξε θέματα σχετικά με τη βιωσιμότητα στις εργασίες ή στα project σου. Μελέτησε θέματα όπως περιβαλλοντική δικαιοσύνη, επικοινωνία της κλιματικής αλλαγής ή οικο-λογοτεχνία.

• Διοργάνωσε ανταλλαγή ρούχων ή βιβλίων.

Αντιμετώπισε το fast fashion και μείωσε τα απορρίμματα μέσα από βιώσιμες δράσεις με το τμήμα ή την ομάδα σου.

• Κάνε τις εκδηλώσεις σου πιο οικολογικές

Εάν διοργανώνεις διαλέξεις, εργαστήρια ή συνέδρια, προτίμησε ψηφιακές αφίσες, επαναχρησιμοποιούμενα υλικά και τοπικά προϊόντα για τα κεράσματα.

• Γίνε μέλος ή δημιούργησε έναν σύλλογο βιωσιμότητας

Φτιάξε μια ομάδα με επίκεντρο τη σχέση περιβάλλοντος και κοινωνίας. Συνεργάσου σε δραστηριότητες σε όλη την πανεπιστημιούπολη, όπως η μείωση απορριμμάτων ή οι δράσεις για την κλιματική αλλαγή.

Δράσεις σε προσωπικό επίπεδο:

- Προτίμησε επαναχρησιμοποιούμενο μπουκάλι ή ποτήρι καφέ και οικολογικά γραφικά είδη.
- Περιορίσε τη σπατάλη τροφίμων, επέλεξε γεύματα φυτικής προέλευσης και προτίμησε τοπικά προϊόντα.
- Πήγαινε στο πανεπιστήμιο με τα πόδια, το ποδήλατο, με κοινή χρήση αυτοκινήτων ή με τα μέσα μαζικής μεταφοράς.
- Υιοθέτησε συνήθειες εξοικονόμησης ενέργειας, όπως το να κλείνεις τα φώτα και να χρησιμοποιείς κρύο νερό στο πλυντήριο.

Δράσεις σε κοινωνικό και επαγγελματικό επίπεδο:

- Ψάξε, βρες και υποστήριξε πράσινες κοινωνικές επιχειρήσεις και εμπορικά σήματα δίκαιου εμπορίου (fair-trade).
- Πάρε μέρος σε δράσεις υπέρ του κλίματος, σε πολιτικές συζητήσεις και τοπικές πρωτοβουλίες περιβαλλοντικού ακτιβισμού.
- Χρησιμοποίησε βιώσιμα μέσα και αφηγηματικά εργαλεία προκειμένου να εκπαιδεύσεις, να ενημερώσεις και να κινητοποιήσεις δράση.
- Επίλεξε πρακτικές ασκήσεις και επαγγελματικές διαδρομές που ευθυγραμμίζονται με την περιβαλλοντική βιωσιμότητα.

...η μείωση μόλις 1 κιλού απορριμμάτων ημερησίως ανά φοιτητή μπορεί να εξαλείψει περισσότερα από 300 κιλά απορριμμάτων τον χρόνο;¹²

... η αντικατάσταση των έντυπων βιβλίων με ψηφιακά μπορεί να εξοικονομήσει έως και 400.000 δέντρα κάθε χρόνο σε πανεπιστήμια παγκοσμίως;¹³

... οι οικολογικές επιλογές μετακίνησης, όπως τα ποδήλατα ή οι δημόσιες συγκοινωνίες, μπορούν να μειώσουν κατά περίπου 550 κιλά τις ετήσιες εκπομπές CO₂ ανά φοιτητή;¹⁴

...τα πανεπιστήμια με ολοκληρωμένα προγράμματα ανακύκλωσης αποτρέπουν έως και 60% των απορριμμάτων από το να καταλήξουν σε χωματερές και συμβάλλουν στη διατήρηση των φυσικών πόρων;¹⁵

...Μικρά βήματα οδηγούν σε μεγάλες αλλαγές

Πάρε μέρος στην «Πράσινη Πρόκληση 30 ημερών» και επίλεξε 3 από τις παραπάνω δράσεις για να τις ολοκληρώσεις μέσα στον μήνα!

¹² According to estimates on paper use in universities, students consume over 4,000 sheets of paper per year, which can be translated to approximately 300 kg of paper waste annually per student. (Iqbal, M., & Ahmed, F. (2015). Paperless campus: The real contribution towards a sustainable low carbon society. Journal of Environmental Science, Toxicology and Food Technology, 9(8), 10–17. <https://doi.org/10.9790/2402-09811017>).

¹³ Although the exact number varies, it is estimated that one tree can produce around 8,000 sheets of paper (Iqbal & Ahmed, 2015). Large-scale transitions to digital textbooks across campuses can result in hundreds of thousands of trees saved annually.

¹⁴ Taking into account that the average passenger vehicle emits around 400 grams of CO₂ per mile, replacing a 4-mile everyday car trip with biking or public transit can reduce emissions by around 1,200 pounds of CO₂ per person annually (<https://www.epa.gov/greenvehicles/greenhouse-gas-emissions-typical-passenger-vehicle>).

¹⁵ For example, Stanford University (<https://sustainable.stanford.edu/>) and the University of Washington (<https://facilities.uw.edu/files/media/uw-recycling-annual-report-2021.pdf>) have reported diversion rates around 60%, meaning that around 60% of campus waste is recycled or composted rather than sent to landfills.

Βέλτιστες Πρακτικές για Πράσινη Εκπαίδευση και Βιωσιμότητα στις Ανθρωπιστικές και Κοινωνικές Επιστήμες

Τώρα που γνωρίζεις γιατί οι πράσινες δεξιότητες είναι σημαντικές και τι περιλαμβάνουν, ας δούμε πώς μπορούν να εφαρμοστούν στην πράξη. Η πράσινη μετάβαση δεν αποτελεί απλώς μια ιδέα για το μέλλον - συμβαίνει ήδη σε πανεπιστήμια και επαγγελματικούς χώρους παγκοσμίως. Αυτό το κεφάλαιο παρουσιάζει πρωτοποριακές πρωτοβουλίες και επαγγελματικές διαδρομές που μετατρέπουν τη βιωσιμότητα από θεωρία σε πράξη.

Πανεπιστημιακές Πρωτοβουλίες και Προγράμματα Βιωσιμότητας στην Πανεπιστημιούπολη

Τα πανεπιστήμια δεν είναι πλέον μόνο χώροι εκπαίδευσης, αλλά μετατρέπονται σε ζωντανά εργαστήρια βιωσιμότητας. Δες μερικά παραδείγματα για το πώς τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα ενσωματώνουν τις πράσινες αρχές άμεσα στην καθημερινότητα των φοιτητών, με ιδιαίτερη έμφαση στις Ανθρωπιστικές και Κοινωνικές Επιστήμες.

Οικολογικά ευαισθητοποιημένες πανεπιστημιούπολεις

Τα πανεπιστήμια μετασχηματίζουν τους φυσικούς τους χώρους ώστε να αντικατοπτρίζουν τη δέσμευσή τους προς τον πλανήτη.

- **Πράσινες Υποδομές:** Οι πανεπιστημιούπολεις αξιοποιούν την ηλιακή ενέργεια και εγκαθιστούν πράσινες στέγες και συστήματα συλλογής όμβριων υδάτων.
- **Πολιτικές Μηδενικών Αποβλήτων:** Πρωτοβουλίες όπως ολοκληρωμένα προγράμματα ανακύκλωσης και κομποστοποίησης σε όλη την πανεπιστημιούπολη γίνονται πλέον ο κανόνας.

Παράδειγμα στην πράξη:

Το σχέδιο βιωσιμότητας «Green Campus» του Πανεπιστημίου της Κοπεγχάγης στοχεύει σε μείωση κατά 65% των εκπομπών CO₂ και ενσωματώνει τη βιωσιμότητα σε όλες τις πανεπιστημιακές λειτουργίες, από την κατανάλωση ενέργειας έως την τροφοδοσία.

Πράσινα Προγράμματα Σπουδών

Το πτυχίο σου στις Ανθρωπιστικές και Κοινωνικές Επιστήμες αποκτά πράσινο προσανατολισμό. Τα πανεπιστήμια ενσωματώνουν τη βιωσιμότητα απευθείας στα μαθήματα, εξασφαλίζοντας ότι οι απόφοιτοι τους είναι προετοιμασμένοι για τις προκλήσεις του αύριο. Αναζήτησε προγράμματα και μαθήματα όπως Περιβαλλοντικό Δίκαιο και Πολιτικές, Διαχείριση Βιώσιμου Τουρισμού, Πράσινα Μέσα και Περιβαλλοντική Δημοσιογραφία, Κυκλική Οικονομία και Κοινωνική Επιχειρηματικότητα, Οικολογική Ανθρωπολογία και Κοινωνιολογία.

Παράδειγμα στην πράξη: Μεταπτυχιακό στην Περιβαλλοντική Πολιτική στο LSE

Το μεταπτυχιακό πρόγραμμα στην Περιβαλλοντική Πολιτική και Ρυθμιστικό Πλαίσιο στο London School of Economics (LSE) αποτελεί χαρακτηριστικό παράδειγμα πράσινου προγράμματος για φοιτητές των Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών. Το πρόγραμμα έχει σχεδιαστεί για να εξοπλίσει τους μελλοντικούς ηγέτες με τα εργαλεία των κοινωνικών επιστημών που απαιτούνται για την αντιμετώπιση σύνθετων περιβαλλοντικών προβλημάτων. Οι φοιτητές μαθαίνουν να αναλύουν και να σχεδιάζουν περιβαλλοντικές πολιτικές μελετώντας: τους πολιτικούς και οικονομικούς παράγοντες της περιβαλλοντικής αλλαγής, τον ρόλο του διεθνούς δικαίου στην κλιματική διακυβέρνηση και την εφαρμογή οικονομικών αρχών στη διαχείριση του περιβάλλοντος.

Εμπνεύσου από αυτές τις πραγματικές και εξαιρετικές πρωτοβουλίες:

- **Πρωτοβουλία Αστικής Καλλιέργειας:** U-M Campus Farm στο Πανεπιστήμιο του Μίσιγκαν. Αυτό που ξεκίνησε ως μια φοιτητική πρωτοβουλία εξελίχθηκε σε μια ολοκληρωμένη αγροτική μονάδα στην πανεπιστημιούπολη, που παρέχει φρέσκα προϊόντα στις φοιτητικές λέσχες. Παράλληλα λειτουργεί ως εργαστήριο για τη μελέτη στην πράξη των συστημάτων τροφίμων, της δημόσιας πολιτικής και της κοινωνικής ισότητας.
- **Καμπάνιες Βιώσιμης Μόδας:** Sustainable Fashion Society – Πανεπιστήμιο Cambridge. Ο σύλλογος διοργανώνει ανταλλαγές ρούχων, εργαστήρια επαναχρησιμοποίησης (upcycling) και ομιλίες ειδικών σχετικά με τις ηθικές αλυσίδες εφοδιασμού. Αυτή η δημιουργική πρωτοβουλία συνδυάζει την ακτιβιστική δράση, τον σχεδιασμό και την ενίσχυση των δεσμών της κοινότητας, αμφισβητώντας την κουλτούρα της fast fashion μέσα στην πανεπιστημιούπολη.
- **Προγράμματα Μείωσης Απορριμμάτων:** Ο διαγωνισμός «Green Dorm» στο Πανεπιστήμιο της Βιρτζίνια (UVA). Ο διαγωνισμός «Green Dorm» παρακινεί τους φοιτητές να μειώσουν την κατανάλωση ενέργειας και την παραγωγή αποβλήτων μέσω φιλικού ανταγωνισμού. Αξιοποιώντας τη συμπεριφορική ψυχολογία και την ενεργό συμμετοχή της φοιτητικής κοινότητας, καθιστά τη βιωσιμότητα μια μετρήσιμη πρωτοβουλία σε επίπεδο πανεπιστημιούπολης.

Φοιτητικές Δράσεις Βιωσιμότητας

Οι φοιτητές είναι οι πιο ισχυροί φορείς των αλλαγών. Σε όλο τον κόσμο, φοιτητές Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών ηγούνται δράσεων που οδηγούν σε πραγματικές αλλαγές στις πανεπιστημιουπόλεις τους και στις κοινότητές τους.

Επαγγελματίες Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών που εφαρμόζουν πράσινες δεξιότητες

Οι πράσινες δεξιότητες δεν αποτελούν μόνο ακαδημαϊκή γνώση — μεταμορφώνουν επαγγελματικές πορείες. Το υπόβαθρό σου στην κατανόηση της ανθρώπινης συμπεριφοράς, του πολιτισμού και της κοινωνίας είναι ακριβώς αυτό που χρειάζεται η πράσινη οικονομία. Άκου τι λένε οι επαγγελματίες του χώρου.

Βιώσιμη Δημοσιογραφία

«Μια δυνατή ιστορία για το κλίμα δεν ενημερώνει απλώς — δίνει μια πιο ανθρώπινη διάσταση. Ενσωματώνοντας δεδομένα στην αφήγηση, οι δημοσιογράφοι μπορούν να επηρεάσουν καρδιές και μυαλά.»

— Pippa Neill, περιβαλλοντική δημοσιογράφος και συνεργάτης της COP26

Φωτογραφία: Pippa Neill LinkedIn

Πράσινη Πολιτική και Νομοθεσία

«Η Γη τραυματίζεται και βλάπτεται — και ο νόμος πρέπει να μιλήσει εκ μέρους της. Χρειαζόμαστε νομικούς έτοιμους να ποινικοποιήσουν την οικοκτονία.»

— Polly Higgins, Σκωτσέζα δικηγόρος και υπέρμαχος της νομοθεσίας κατά της οικοκτονίας

Φωτογραφία: Wikipedia

Βιώσιμος Αστικός Σχεδιασμός

«Οι πόλεις πρέπει να είναι μέρος της λύσης — όχι μόνο για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, αλλά και για τη βελτίωση της ζωής. Συνδέουμε την κοινωνιολογία με τον σχεδιασμό για να δημιουργήσουμε βιώσιμους και ανθεκτικούς χώρους.»

— Dr. Jan Gehl, ειδικός στον αστικό σχεδιασμό, γνωστός για τις “πόλεις με επίκεντρο τον άνθρωπο”

Φωτογραφία: Abril Felman

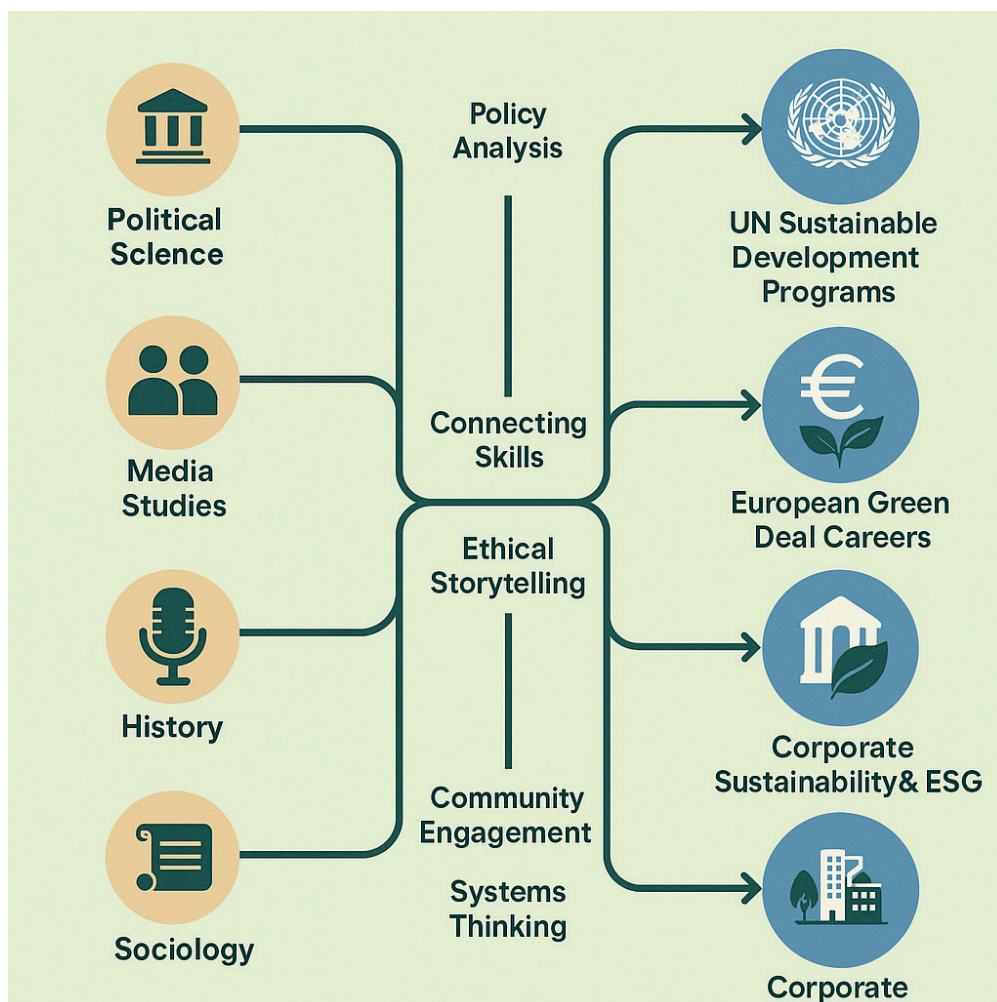

Ηγετικοί οργανισμοί και δίκτυα για πράσινες καριέρες

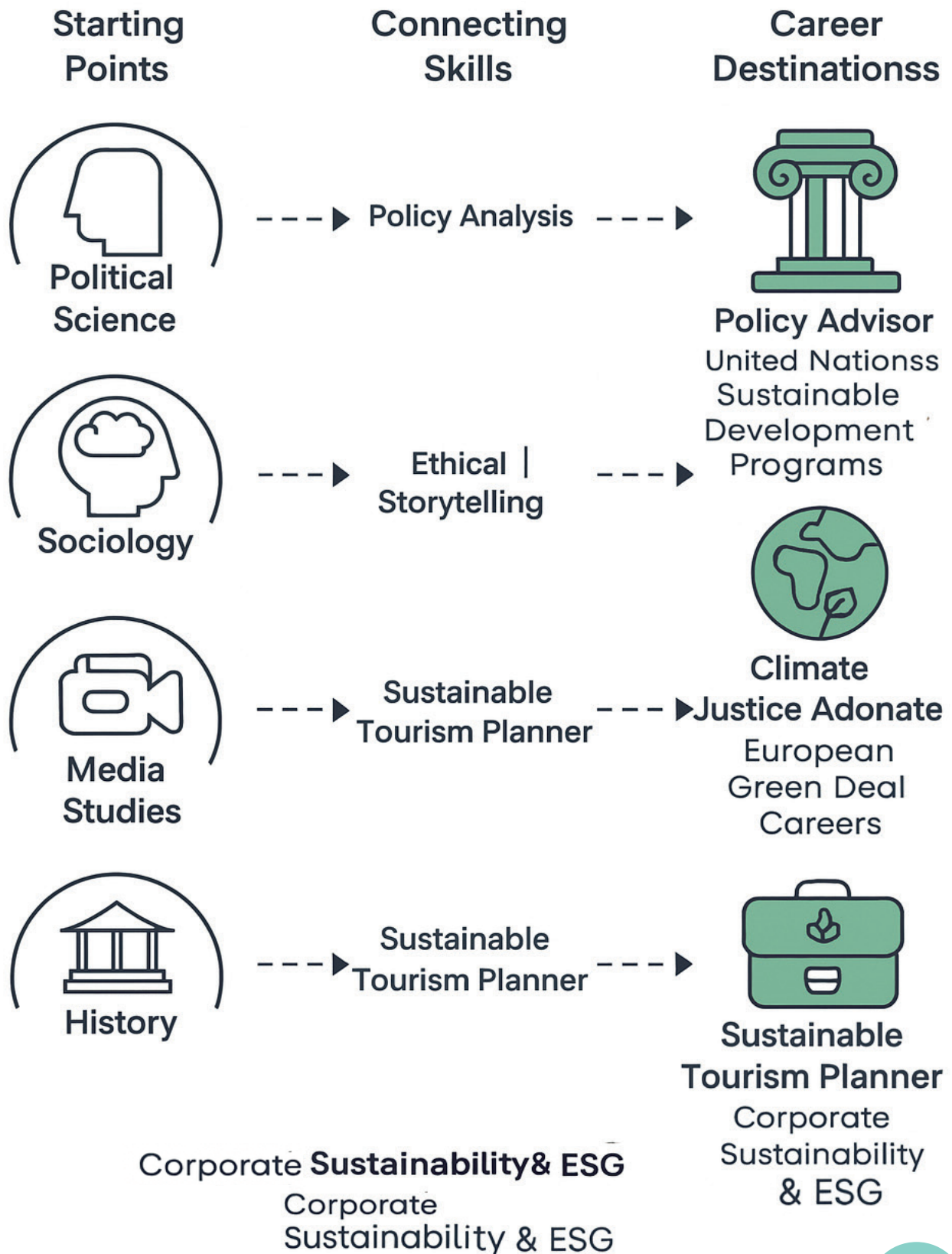
Είσαι έτοιμος να μετατρέψεις το πάθος σου σε επάγγελμα; Οι δεξιότητές σου στην κριτική σκέψη, την επικοινωνία και την ανάλυση πολιτικών είναι περιζήτητες. Πολλοί οργανισμοί αναζητούν απόφοιτους ανθρωπιστικών και κοινωνικών επιστημών για να ηγηθούν της πράσινης μετάβασης.

- **Προγράμματα Βιώσιμης Ανάπτυξης του ΟΗΕ** — Έρευνα για πράσινες πολιτικές, ανθρώπινα δικαιώματα και κλιματική δικαιοσύνη.
- **Επαγγελματική σταδιοδρομία στο πλαίσιο του European Green Deal** — θέσεις σχετικές με ανάλυση πολιτικών, δίκαιο, περιβαλλοντική οικονομία και αστικό σχεδιασμό..
- **ΜΚΟ και Ερευνητικά Κέντρα (Think tanks)**— ευκαιρίες εργασίας σε περιβαλλοντικές δράσεις, περιβαλλοντική δημοσιογραφία και δημόσια επικοινωνία.
- **Εταιρική βιωσιμότητα & ESG (Περιβάλλον, Κοινωνία, (εταιρική) Διακυβέρνηση)** — δυνατότητα σταδιοδρομίας σε βιώσιμες επιχειρήσεις, ηθική μόδα και πράσινο τουρισμό.

Αυτός είναι ο δρόμος για μια επιτυχημένη πράσινη καριέρα:

YOUR HSS PATH TO A GREEN CAREER

Επικοινωνία.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

University College of Enterprise and Administration in Lublin – wsipa.pl

Monika Drag – Ειδική σε διεθνή έργα

Bursaki 12 street, 20-150 Lublin

Ηλ. Ταχυδρομείο: m.drag@wsipa.pl,

Τηλ.: +48 81 45 29 499

International School for Social and Business Studies (ISSBS), Slovenia – mfdps.si

Prof. Dr. Nada Trunk Širca – trunk.nada@gmail.com

Prof Dr. Valerij Dermol – valerij.dermol@gmail.com / valerij.dermol@mfdps.si

Mag. Anica Novak Trunk – anicanovak@yahoo.co.uk / anica.novak@mfdps.si

Frederick University, Cyprus – frederick.ac.cy

Dr Petroula Mavrikiou – p.mavrikiou@frederick.ac.cy

Antria Karaoli – res.ak@frederick.ac.cy

Agricultural University of Athens, Greece – aia.gr

Dr. Iordanis Chatzipavlidis, Professor – chatzipavlidis@aia.gr

Vasiliki Tsagkou, PhD Researcher – tsagouv@hotmail.com

Vera Charitou, MSc Researcher – vera.charitou@aia.gr

Pegaso International Higher Education Institution, Malta – mfdps.si

Prof, Luigia Melilio – rector@pegasointernational.eu

Alessia Sciamanna – alessia.sciamanna@unipegaso.it

Ανοικτή πρόσβαση

Το παρόν κεφάλαιο διατίθεται υπό τους όρους της άδειας Creative Commons Attribution 4.0 International (<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>), η οποία επιτρέπει τη χρήση, κοινοποίηση, προσαρμογή, διανομή και αναπαραγωγή σε οποιοδήποτε μέσο ή μορφή, υπό την προϋπόθεση ότι αναφέρεται η πηγή και οι δημιουργοί, παρέχεται σύνδεσμος προς την άδεια Creative Commons και επισημαίνονται τυχόν αλλαγές που έχουν γίνει. Οι εικόνες ή άλλο υλικό τρίτων περιλαμβάνονται στην άδεια Creative Commons του κεφαλαίου, εκτός αν αναφέρεται διαφορετικά σε συνοδευτική σημείωση (credit line). Εάν κάποιο υλικό δεν περιλαμβάνεται στην άδεια Creative Commons του κεφαλαίου και η χρήση που επιθυμείτε δεν επιτρέπεται από τη νομοθεσία ή υπερβαίνει τα επιτρεπόμενα όρια, θα πρέπει να λάβετε άδεια απευθείας από τον κάτοχο των πνευματικών δικαιωμάτων.

Δήλωση χρήσης γενετικής τεχνητής νοημοσύνης και εργαλείων υποβοηθούμενων από την τεχνητή νοημοσύνη στη διαδικασία συγγραφής

Κατά την προετοιμασία αυτού του έργου, οι συγγραφείς χρησιμοποίησαν το ChatGPT για τη βελτίωση της γλώσσας και της αναγνωσιμότητας. Μετά τη χρήση αυτού του εργαλείου/υπηρεσίας, οι συγγραφείς επανεξέτασαν και επεξεργάστηκαν το περιεχόμενο όπου ήταν απαραίτητο και αναλαμβάνουν πλήρως την ευθύνη για το περιεχόμενο της δημοσίευσης.

Ορισμένες από τις φωτογραφίες που περιλαμβάνονται σε αυτό το έντυπο προέρχονται από το Pexels (www.pexels.com).

Το παρόν έργο συγχρηματοδοτείται με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Αρ. Έργου: 2024-1-PL01-KA-220-HED-000244946). Στο υλικό που αναπτύχθηκε στο πλαίσιο του έργου εκφράζονται αποκλειστικά οι απόψεις των συγγραφέων και δεν αντανakλώνται απαραίτητα οι απόψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ή του Foundation for the Development of the Education System (FRSE, Εθνική Υπηρεσία). Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το FRSE δεν φέρουν ευθύνη για το περιεχόμενο του υλικού που αναπτύχθηκε στο πλαίσιο του έργου.

